

14. IR NBUV. F. I. Spr. 6609. (2020). *Katalog knig i periodicheskikh izdaniy, prinadlezhashih N. I. Petrovu, sostavlenyiy 8 marta 1880 r.*
15. IR NBUV. F. I. Spr. 6608. (2020). *Katalog knig "Petroviana"*.
16. Bulgakov M. (1843). *Istoriya Kievskoi akademii: Sochinenie vospitanika eya*. Sankt-Peterburg: Tip. K. Zhernakova.
17. Askochenskij V. I. (1863). *Istoriya Kievskoi duhovnoi akademii, po preobrazovanii eya, v 1819 g.* Sankt-Peterburg: Tip. E. Vejmar.
18. Titov F. I. (1924). *Stara vyshcha osvita v Kyivskii Ukraini XVI — poch. XIX st. Zbirnyk ist.-filol. Viddilu UAN*, 20.
19. Korniejchuk I. I. (1971). *Biblioteka KDA. Istoriya ukrayinskoj bibliografii*, pp. 38—39.
20. Khizhnyak Z. I. (1988). *Kievo-Mogilyanskaya akademiya*. Kyiv: Vyssh. shk.
21. Sotnichenko P. A. (1972). *Biblioteka Kyievo-Mohylyanskoj akademii: Filosofski dzherela. Vid Vishenskogo do Skovorody*, pp. 47—54.
22. Sharipova L. V. (1993). *Z istorii rukopysnoho zibrannya cerkovno-arheolohichnoho muzeyu pry KDA. Rukopysna ta knyzhkova spadshchyna Ukrainy*, 1, pp. 123—133.
23. Sharipova L. V. (2001). *Vnutrishnii ustroi ta funkcionuvannya biblioteki Kyievo-Mohylyanskoj akademii do pozhezhi 1780 roku. Rukopysna ta knyzhkova spadshchyna Ukrainy*, 6, pp. 75—96.
24. Torbakov I. B. (1994). *Paleotypy Kyivskoj duhovnoj akademii. Rukopysna ta knyzhkova spadshchyna Ukrainy*, 2, pp. 116—125.
25. Sokolov V. Yu. (1995). *Pryrodnycho-naukova knyha u fondakh bibliotek Ukrainy XVIII st. Istoriya bibliotechnoyi spravy v Ukraini : zb. nauk. pr.*, 1, pp. 46—51.
26. IR NBUV. F. 160. № 2808. (2020). *Delo 1825 goda. V Pravlenie Kievskoj Duhovnoj Akademii. Predstavlenie profesora filosofii Protoiereya Ivana Skvorcova*.
27. IR NBUV. F. 160. № 2808. (2020). *Arhiv Kievskoj duhovnoj akademii. Delo o priobrenenii knig dlya biblioteki Kievskoj duhovnoj akademii. 23 dekabrya 1824 g. — 12 yanvarya 1826 g.*
28. *Khozyajstvennaya botanika*. (2020). Available at: www.raruss.ru.
29. IR NBUV. F. 160. № 2812. (2020). *V Pravlenie Kievskoj Duhovnoj Akademii. Yekonoma Protoiereya Petra Maksimovicha. Zapiska 8 oktyabrya 1825*.
30. IR NBUV. F. 160. № 2812. (2020). *Mynysterstvo Narodnogo Prosveshcheniya. Departament Narodnogo Prosveshcheniya. Ot Ymperatorskogo Kazanskogo Unyversyteta v Kazany v Kyeviskuyu Duhovnyuyu Akademiyyu. 17 sentiabrya 1825*.
31. IR NBUV. F. 160. № 2812. (2020). *Kiev Duhovnaya Akademiya. Vnutrennee Pravlenie № 400. 28 oktyabrya 1825 goda. Otvet na otnoshenie za № 1227 v Sovet Kazanskogo Universyteta*.
32. IR NBUV. F. 160. № 2878—28883. (2020). *Vypiski iz zhurnalov zasedaniy Vnutrennego pravleniya Kievskoj duhovnoj akademii o rabote biblioteki Akademii. 1853—1848 gg. 1854 god. Vypiska iz zhurnala Vnutrennego Pravleniya Kievskoj Duhovnoj Akademii ot 5 noyabrya 1854 g.*
33. IR NBUV. F. 160. № 2863. (2020). *Kievskomu Okruzhnomu Akademicheskomu Pravleniyu 31 dekabrya 1845 g. Bibliotekarya Akademii profesora Andreya Grannikova i pomoshchnika ego, bakalavra ieromona Mihaila. Donesenie*.
34. IR NBUV. F. 160. № 2865. (2020). *Kievskomu Akademicheskomu Pravleniyu bibliotekarya Andreya Granikova Donesenie. 4 maya 1846 g.*
35. IR NBUV. F. 160. № 2881. (2020). *Vypiska iz zhurnala Vnutrennego Pravleniya Kievskoj Duhovnoj Akademii ot 14—21 dekabrya 1856 g.*
36. Granikov Andrej Damianovich. (2020). *Drevo otkrytaya pravoslavnaya enciklopediya*. Available at: <https://drevo-info.ru/artides/13673964.html>.
37. Sherbakova M. I. (2020). *Kievskaya duhovnaya akademiya v gody ucheniya svyatitelya Feofana (Govorova)*. Available at: <https://cyberleninka.ru/artide/n/>.
38. *Kraevedcheskie zametki i lichnye nablyudeniya. Vypuskniki VDS, okonchivshie Kievskuyu Duhovnyuyu Akademiyyu do 1869 goda*. (2020). Available at: https://pol_pot83.livejournal.com/1328.28.html.

Надійшла до редакції 26 серпня 2020 року

ВИДАТНІ ДІЯЧІ ТА ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

УДК 001-051:378ХДАК(477)(092)Куш(045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2020.9(290).44-48

Василь Шейко,

доктор історичних наук, професор, ректор ХДАК,
дійсний член Національної академії мистецтв України,
заслужений діяч мистецтв України,
e-mail: rector-2@ic.ac.kharkov.ua

Алла Соляник,

доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету соціальних комунікацій ХДАК,
e-mail: allasolyanik164@gmail.com

Визнаний лідер галузевої науки та освіти України (до ювілею Наталі Миколаївни Кушнарєнко)

Висвітлено життєвий і професійний шлях Наталі Миколаївни Кушнарєнко — доктора педагогічних наук, професора кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи Харківської державної академії культури (ХДАК), заслуженого працівника культури України з нагоди 70-річчя від дня народження.

Розглянуто етапи її становлення як науковця, зокрема у ХДАК, а також результати плідної академічної діяльності, віддзеркалені в понад 400 наукових і навчально-методичних працях. Бібліометричний аналіз наукового доробку ювілярки

свідчить про постійне зростання дослідницької продуктивності, розширення проблемно-тематичного ореолу публікацій, безперервне генерування численних ідей, що живлять галузеву теорію, освіту й практику новим науковим знанням.

Зуважено, що Н. Кушнарєнко — одна з ініціаторів започаткування в Україні принципово нової наукової галузі "Соціальні комунікації"; талановитий педагог, який постійно підтримує обдаровану студентську молодь, опікується новим поколінням науковців; здібний організатор і натхненник щорічної Всеукраїнської науково-теоретичної конференції молодих учених "Культура та інформаційне суспільство XXI століття", що дає змогу репрезентувати результати їхніх перших наукових розвідок.

Важливим напрямом діяльності Н. Кушнарєнко також є наукове редагування та участь у редакційних колегіях численних професійних журналів і збірників наукових праць.

Ключові слова: вища бібліотечно-інформаційна освіта; бібліотекознавство; бібліотечне фондознавство; документологія; Харківська державна академія культури; Кушнарєнко Наталя Миколаївна

Наталя Миколаївна Кушнарєнко — одна з найшанованіших і найавторитетніших представниць сучасного українського бібліотекознавства, бібліотечного фондознавства, документології кінця ХХ — початку ХХІ ст. — святкує 70-річчя. Після виходу її фундаментальних праць (одноосібних чи у спів-авторстві): навчального посібника "Бібліотечні фонди"

(1993), підручників "Документоведение" (1997—2008), "Організація та методика науково-дослідницької діяльності" (1998—2011), "Наукова обробка документів" (2003—2004), "Бібліотечне краєзнавство" (2007), монографії "Еволюція бібліотечно-інформаційного фондознавства" (2007), навчального посібника "Спеціальне документознавство" (2009—2010) та інших — вона посіла гідне місце в когорті провідних вітчизняних бібліотекознавців, фондознавців, документологів, науковців. Праці Наталі Миколаївни по праву належать до "ядра" галузевого потоку публікацій, адже вони неодноразово перевидавалися, знані не лише в Україні, а й в інших країнах світу, мають підвищений попит у студентів, аспірантів, викладачів, перебувають у рейтингу найцитованіших досліджень, є знаковими в освітньо-науковому просторі вищої бібліотечно-інформаційної освіти.

Наталя Миколаївна народилася 21 жовтня 1950 р. у м. Ігулець (нині — район Кривого Рогу) Дніпропетровської області в дружній і працьовитій шахтарській родині. Закінчила Харківський державний інститут культури (1972), аспірантуру (1979) і докторантуру (1993) Московського державного інституту культури, захистила кандидатську дисертацію на тему "Координація комплектування фондів в умовах централізації мережі державних масових бібліотек" (1979), докторську дисертацію "Бібліотечне краєзнавство: теоретико-методологічний аспект" (1993). Нині Н. Кушнарєнко — доктор педагогічних наук Російської Федерації (1994), доктор педагогічних наук України (1998), професор (1996), заслужений працівник культури України (1999), дійсний член Міжнародної академії інформатизації при ООН (1994).

Професійна діяльність Наталі Миколаївни тісно пов'язана з Харківською державною академією культури (ХДАК): упродовж 1986—1989 рр. — завідувач кафедри бібліотечних фондів і каталогів, 1994—1997 рр. — кафедри документознавства, 1997—2010 рр. — книго-

знавства та фондознавства, 1994—2002 рр. — декан факультету бібліотекознавства та інформатики, 2002—2006 рр. — проректор із науково-педагогічної та виховної роботи, 2006 — серпень 2020 р. — проректор із наукової роботи. Нині — професор кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ХДАК.

Унікальний історико-культурний та освітньо-науковий простір Харкова відразу вразив Н. Кушнарєнко величчю, став потужним інтелектуальним підґрунтям для розвитку й розквіту її талантів у науковій, педагогічній та організаторській роботі. Багатогранна й продуктивна професійна діяльність ученої є вдалим синтезом усталених традицій найавторитетнішої в країні харківської бібліотекознавчої школи та індивідуального стилю дослідницької роботи, сміливих новаторських ініціатив. Саме творча аура alma mater — Харківської державної академії культури, фундатора й лідера вищої бібліотечно-інформаційної освіти України, майже пів століття надихала ювілярку на науковотворчі здобутки, розкривала її різнобічні здібності.

Науковий доробок Наталі Миколаївни доволі значний і складається з понад 400 наукових і навчально-методичних праць, серед яких: 11 підручників і навчальних посібників, що неодноразово перевидавалися, 6 монографій, більш як 300 статей, рецензій, навчально-методичних матеріалів, тез доповідей тощо. За її науковим редагуванням вийшли друком понад 100 ґрунтовних наукових та аналітико-бібліографічних праць. Найвагомим є внесок ученої в розроблення закономірностей, тенденцій, базових принципів, теоретико-методологічних засад, поняттєво-термінологічного апарату документології, бібліотечного фондознавства та краєзнавства як наукових і навчальних дисциплін, студіювання концептуальних основ вищої бібліотечно-інформаційної освіти, підготовки й атестації наукових і науково-педагогічних кадрів.

Бібліометричний аналіз праць Н. Кушнарєнко свідчить про постійне зростання дослідницької продуктивності, розширення проблемно-тематичного ореолу публікацій, безперервне генерування численних ідей, що живлять галузеву теорію, освіту й практику новим науковим знанням. Лише за останні п'ять років Н. Кушнарєнко опублікувала майже 80 праць, серед яких: 3 монографії, 2 навчальних посібники, 42 наукові статті, 11 тез доповідей на наукових конференціях, 11 навчально-методичних матеріалів, 5 рецензій. Поміж них є праці, оприлюднені у виданнях, зареєстрованих у міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science.

Контент-аналіз потоку публікацій Н. Кушнарєнко за останнє п'ятиріччя дав змогу виявити три основні проблемно-тематичні пріоритети: 1) занурення в пара-

дигмальні засади культурології та мистецтвознавства; 2) домінування праць біографічного й просопографічного характеру; 3) студіювання еволюції бібліотечної періодики в Україні. Перший блок репрезентують два навчальних посібники: "Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства" (2016), "Культурологічні та мистецтвознавчі дослідження: теорія і методологія" (2020) (у співавторстві). Результати біографічних і просопографічних досліджень відзеркалено у трьох монографіях з історії та сьогодення Харківської державної академії культури (до 85 та 90-річчя від дня заснування), та з фундування харківської бібліотечної науково-освітньої школи, а також у низці статей персоніфікованого характеру, в яких розкрито внесок відомих вітчизняних і зарубіжних учених у розвиток бібліотечно-інформаційної науки й освіти. Серед когорт персоналій — Н. Березюк, М. Дьубі, Е. Карачинська, В. Маркова, В. Мільман, М. Низовий, Т. Новальська, А. Соляник, Ю. Столяров, Є. Тамм, Н. Фрідьєва, Г. Швецова-Водка, В. Шейко, Г. Шемаєва. Третій блок складають наукові розвідки, в яких досліджено особливості виникнення, становлення та розвитку української бібліотечної періодики, внесок ХДАК в її розбудову. Серед найавторитетніших періодичних видань схарактеризовано такі: "Учёные записки", "Труды Харьковского государственного библиотечного института", "Бібліотекознавство та бібліографія", "Вісник Харківської державної академії культури" та інші.

Свідченням авторитетності Н. Кушнарєнко як науковця, її високого дослідницького потенціалу, виняткової значущості творчого доробку для професійного загалу є кількість посилань та індекс цитувань її праць вітчизняною та світовою науковими спільнотами. Сьогодні h-індекс ученої дорівнює 13. Це один із найвищих показників цитованості праць серед викладачів ХДАК і в галузевій науці України.

Поміж багатьох чеснот ювілярки — глибока повага до наставників і попередників, уміння об'єктивно оцінити їхній внесок у розбудову бібліотечної науки, освіти та практики, про що свідчать численні публікації. Наталя Миколаївна прагне відповідати високим стандартам "столяровської" наукової школи, розбудовує власну наукову школу, що розвивається й поповнюється талановитими молодими докторами та кандидатами наук. Під її керівництвом захищено 13 дисертаційних досліджень, зокрема 3 докторських та 10 кандидатських. Змістова унікальність, публікаційна активність, належний рівень якості наукових праць, високий ступінь цитувань, активне оприлюднення дослідницького доробку в статтях, монографіях, підручниках, навчальних посібниках, у доповідях на престижних міжнародних і всеукраїнських наукових форумах і вченого-лідера наукової школи, і його учнів забезпечили високий авторитет академічного осередку та його ідентифікацію як "наукової школи Н. Кушнарєнко" — вагомого складника не лише харківської й української, а й міжнародної наукової школи бібліотекознавства, фондознавства й документології. Високий авторитет у професійних колах, здатність генерувати нові ідеї, наукова щедрість, самовіддане служіння обраній професії керівника-лідера надихають її

учнів, послідовників і прибічників на нові наукові звершення, формування персоніфікованих наукових шкіл.

Н. Кушнарєнко — непересічний організатор науки. За роки перебування на посаді проректора з наукової роботи ХДАК вона доклала значних зусиль до підвищення наукового статусу закладу, формування потужного осередку підготовки української інтелектуальної еліти в галузі культурології, мистецтвознавства, книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства, створення якісно нової системи підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

Наталя Миколаївна — одна з ініціаторів започаткування в Україні принципово нової наукової галузі 27 "Соціальні комунікації", що від 2006 р. дало змогу об'єднати під цим шифром у номенклатурі наукових спеціальностей і суміжні: "Теорія та історія соціальних комунікацій", "Документознавство, архівознавство", "Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство", "Теорія та історія журналістики", "Теорія та історія видавничої справи та редагування", "Прикладні соціально-комунікаційні технології", "Соціальна інформатика". Вчена брала безпосередню участь у розробленні формул, паспортів, програм вступних і кандидатських іспитів більшості спеціальностей, зміст яких високо оцінила академічна спільнота. Досвід керівництва науковою роботою ХДАК, енергійність, працьовитість, непересічні організаторські здібності, інноваційне мислення в поєднанні з високим професіоналізмом сприяли створенню розгалуженої наукової інфраструктури. Нині в Академії успішно діє аспірантура з чотирьох наукових спеціальностей: "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа", "Культурологія", "Музичне мистецтво", "Соціальна робота" з підготовки докторів філософії; докторантура з трьох наукових спеціальностей: "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа", "Культурологія", "Музичне мистецтво"; функціонують дві спеціалізовані вчені ради з правом прийняття до розгляду та захисту докторських (кандидатських) дисертацій із трьох наукових спеціальностей: "Теорія та історія культури", "Українська культура" (у галузі культурології та мистецтвознавства), "Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство" (у галузі соціальних комунікацій). Виходять друком два фахових збірники наукових праць: "Вісник Харківської державної академії культури" та "Культура України". Науковці ХДАК активно розробляють фундаментальні та прикладні НДР, студіюють докторські й кандидатські дисертації, численні монографії, підручники, навчальні посібники, наукові статті, зростає публікаційна активність викладачів, докторантів та аспірантів, індекс цитування їхніх праць, підвищується авторитет міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій, що проводяться на базі закладу, функціонують авторитетні персоніфіковані наукові й мистецькі школи. Постійно зростає науковий ценз викладачів, 70% яких мають ступінь доктора чи кандидата наук.

За період каденції Наталії Миколаївни на посаді проректора з наукової роботи у спеціалізованих вчених радах ХДАК захищено майже 40 докторських і 180 кандидатських дисертацій. Їх розподіл за науковими галузями такий: 40% — доктори та кандидати наук

із мистецтвознавства, 24% — із соціальних комунікацій, 18% — із культурології, 9% — із педагогічних наук, 5% — з історичних наук, 4% — із філософських наук. Висока академічна продуктивність дає підстави для висновку, що за останні 20 років ЗВО став одним із провідних вітчизняних центрів підготовки та атестації кадрів вищої кваліфікації культурологічно-мистецького й бібліотечно-інформаційного профілю.

Н. Кушнарєнко — талановитий педагог, який постійно підтримує обдаровану студентську молодь, опікується новим поколінням науковців. Студентська аудиторія — перший майданчик апробації її інноваційних наукових ідей і педагогічних методик, засобів залучення студентів до науково-дослідної діяльності. Наталя Миколаївна сприяла організації у ХДАК Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених, започаткувала самобутню управлінську структуру — студентську раду як орган студентського самоврядування, що допомагає вчитися керувати на засадах демократії та відповідальності за справу.

Наталя Миколаївна — здібний організатор і натхненник щорічної Всеукраїнської науково-теоретичної конференції молодих учених "Культура та інформаційне суспільство XXI століття", що дає змогу репрезентувати результати перших наукових розвідок дослідників.

Н. Кушнарєнко — вимогливий, принциповий і водночас демократичний, ширий та мудрий вихователь, завжди готовий допомогти студентам, аспірантам і колегам доброю порадою. У дружній академічній родині її заслужено називають "наша наукова мати", а випускники різних поколінь завжди з великою вдячністю згадують її життєві настанови.

У багатогранній викладацькій діяльності Наталя Миколаївна творчо використовує активні методи навчання, інноваційні педагогічні технології, прагне креативно наповнювати навчальні дисципліни. В її творчому доробку такі базові авторські курси: "Документознавство", "Документологія", "Методологічні проблеми документології", "Бібліотечне краєзнавство", "Організація та методика науково-дослідної діяльності", "Методика викладання спецдисциплін", "Сучасні проблеми розвитку документно-інформаційних систем", "Інноваційні методи викладання у вищій школі" та інші. Вони забезпечені силабусами, розробленими відповідно до сучасних стандартів вищої освіти й збагачені новітніми методиками й технологіями викладання. Вихід її першого в Україні підручника з документознавства, розбудова концептуальних засад принципово нової наукової та навчальної дисципліни "Документологія" забезпечили надійний теоретичний фундамент запровадження у вищій галузевій освіті навчальних дисциплін документно-комунікаційного циклу.

Важливим напрямом діяльності Н. Кушнарєнко є наукове редагування та участь у редакційних колегіях професійних журналів і збірників наукових праць. У різні часи це були "Вища школа", "Вісник Книжкової палати", "Бібліотечна планета", "Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія" та інші. Нині вчена входить до складу редколегій таких авторитетних фахових видань, як "Бібліотечний вісник",

"Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського", "Вісник Харківської державної академії культури", "Научные и технические библиотеки" (індексується в міжнародній наукометричній базі даних Web of Science). Результативна й багаторічна плідна співпраця Н. Кушнарєнко зі співробітниками бібліотеки ХДАК надихає на реалізацію спільних інноваційних проєктів. Учена є незмінним науковим редактором біобібліографічного покажчика "Видатні педагоги Харківської державної академії культури", натхненником випуску бібліографічного покажчика "Праці викладачів і співробітників Харківської державної академії культури" за період від 2000 до 2020 р., дайджесту "Віват, Академіє!", численних бібліометричних розвідок.

Бездоганне знання справи, висока наукова продуктивність, інноваційне мислення, професійна успішність, відкритість до спілкування, творчий хист, працелюбність, організаторські здібності, демократичність, щирість, людяність, уміння долати труднощі й твердо захищати власні переконання — саме завдяки цим рисам Н. Кушнарєнко здобула потужну підтримку колег-однодумців, провідних вітчизняних і зарубіжних учених, повагу студентів і молодих науковців. Високий авторитет Наталі Миколаївни у професійних колах — це надійний фундамент для подальшого успішного розвитку самобутньої харківської освітньо-наукової школи, взірць, що надихає її учнів, послідовників і прибічників на нові наукові досягнення.

За значний особистий внесок у розвиток української культури й мистецтва, підготовку висококваліфікованих кадрів Указом Президента України 1999 р. Н. Кушнарєнко присвоєно почесне звання "Заслужений працівник культури України". Згідно з рішенням Всесвітнього бібліографічного інституту (США) упродовж 1999—2002 рр. її визнано найкращою жінкою-професіоналом. У 1998 р. як автора підручника "Документоведение" вчену нагороджено премією й дипломом виставки-ярмарку науково-педагогічних ідей "Освіта Харківщини" в номінації "Кращий підручник року"; 1999 р. — почесною грамотою Харківської обласної держадміністрації, а також дипломом І обласного конкурсу "Вища школа Харківщини — кращі імена" в номінації "Кращий декан"; 2003 р. — Почесною відзнакою Української бібліотечної асоціації; 2004 р. — Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України "За багаторічну плідну працю в галузі культури"; 2008 р. — дипломом обласного конкурсу "Вища школа Харківщини — кращі імена" в номінації "Кращий викладач професійно-орієнтованих дисциплін"; 2013 р. — почесною відзнакою Міністерства культури України "За досягнення в розвитку культури і мистецтва"; 2019 р. — Золотою медаллю Національної академії мистецтв України.

З нагоди славного ювілею щиро бажаємо Наталі Миколаївні міцного здоров'я, добробуту, наснаги, любові рідних та оточення, успішної реалізації невичерпного науково-педагогічного потенціалу й творчих задумів!

Vasyl Sheyko, Alla Solianyuk
Prominent leader of branch science and education of Ukraine
(to the anniversary of Natalia Nikolaevna Kushnarenko)

The vital and professional way of Natalia Nikolayevna Kushnarenko — doctor of pedagogical sciences, professor, professor of department of informative, library and archived matter of the Kharkiv State Academy of Culture, deserved worker of culture of Ukraine, is illuminated on occasion of 70-year from a birthday.

The stages of her formation as a scientist, in particular in the KhSAC, as well as the results of fruitful academic activity, reflected in more than 400 scientific and educational works, are considered. Bibliometric analysis of the scientific achievements of the jubilee testifies to the constant growth of research productivity, expansion of the problem-thematic halo of publications, continuous generation of numerous ideas that feed industry theory, education and practice with new scientific knowledge.

It is noted that N. Kushnarenko is one of the initiators of the introduction in Ukraine of a fundamentally new scientific field 27 "Social Communications"; a talented teacher who constantly supports gifted student youth, takes care of a new generation of scientists; capable organizer and inspirer of the annual all-Ukrainian scientific-theoretical conference of young scientists "Culture and Information Society of the XXI century", which allows to represent their results of the first scientific research.

An important direction of N. Kushnarenko's activity is also scientific editing and participation in editorial boards of numerous professional journals and collections of scientific works.

Keywords: higher library and information education; library science; library fund science; documentology; Kharkiv State Academy of Culture; Kushnarenko Natalia Mykolayivna

Надійшла до редакції 28 серпня 2020 року

ЗА РУБЕЖЕМ

УДК 025.135:004]:025.45ДК]:027.54(430)ННБ](045)
 DOI: 10.36273/2076-9555.2020.9(290).48-52

Світлана Галицька,

науковий співробітник

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,

e-mail: galizkaya@nbuv.gov.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7902-8580>,

Тетяна Устинова,

молодший науковий співробітник

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,

e-mail: ustynova@nbuv.gov.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6551-8335>

Німецька національна бібліотека: тематичний пошук за класифікацією М. Дьюї

У статті розглянуто засоби тематичного пошуку за бібліотечною класифікацією в електронному каталозі Німецької національної бібліотеки. З'ясовано, що важливим є подання класифікаційної системи у форматі інтерактивного ієрархічного тематичного дерева знань, що надає можливість користувачу обмежити пошук певною тематичною галуззю. Розглянуто зв'язок класифікації з електронним каталогом бібліотеки, що є вагомим чинником забезпечення повноти й точності тематичного пошуку, а також зручності та швидкості функціонування автоматизованої пошукової системи. Здійснено аналіз засобів тематичного пошуку в електронному каталозі Німецької національної бібліотеки за класифікаційними схемами та комплексу навігаційних і пошукових засобів інформаційної бібліотечної системи. Наголошено, що важливим елементом сучасної міжбібліотечної комунікації є обов'язкове впровадження у структуру тематичного пошуку національної бібліотеки міжнародної класифікаційної системи, зокрема Десяткової класифікації М. Дьюї. З'ясовано, що забезпечення релевантних результатів тематичного пошуку, організованого на її основі, становить фундамент якісного обслуговування користувачів й надання доступу до ресурсів електронного каталогу Німецької національної бібліотеки.

Ключові слова: класифікація; рубрика; бібліографічний опис; тематичний пошук; бібліотечна ієрархія; електронний каталог; навігаційні засоби; контрольований доступ

Постановка проблеми. Одне з головних завдань сучасної бібліотеки — надання тематичного доступу до інформаційного ресурсу, тобто забезпечення способу, що допомагає ідентифікувати, локалізувати й використовувати відомості, котрі відповідають навчальним, професійним та особистим потребам користувачів [7, с. 101]. Бібліотека має надавати необхідні засоби пошуку документів за змістом, результатом якого є отримання переліку бібліографічних записів певної тематики.

Для організації пошуку за означеною темою чи галуззю бібліографічні записи документів мають містити тематично орієнтовані дані, завдяки яким користувач зможе виокремити певні дисципліни чи предметні галузі в масиві сучасних публікацій, застосувати контрольовані терміни для тематичного пошуку, а також визначити тематично близькі твори, дістати додаткову інформацію щодо змісту документа (зокрема, реферат, фрагмент документа, гіперпосилання на зміст) [7, с. 6]. Відповідно